

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

č.58

Bratislava 2016

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Bratislava 2016

ISSN 1335-0528

O B S A H

	Strana
NORMATÍVNA ČASŤ	
Projektový zámer zosúladenia názvov z katastrálnych máp a názvov z lesníckych máp s databázou geografických názvov ZBGIS.....	5
Rozhodnutie o štandardizácii názvu vrchu „Frčkov“.....	11
INFORMATÍVNA ČASŤ	
3. medzinárodné slovensko-česko-poľské stretnutie názvoslovných autorít.....	12
Oficiálne stanovisko Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vydané k problematike súvisiacej s vrchom Ostredok.....	15
Metodika výberu variantných názvov.....	15

NORMATÍVNA ČASŤ

Projektový zámer zosúladienia názvov z katastrálnych máp a názvov z lesníckych máp s databázou geografických názvov ZBGIS

Schválila: predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Ing. Mária Frindrichová, č. P-6473/2015 dňa 19. októbra 2015

Vydal: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

I. Úvod

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ÚGKK SR) v zmysle ustanovení zákona č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov štandardizuje geografické názvy. Geografické názvy sú spravované v databáze geografických názvov (databáza GN), ktorá je súčasťou základnej bázy údajov pre geografický informačný systém (ZBGIS). V súčasnosti databáza obsahuje najmä názvy zo Základných máp SR v mierkach 1 : 10 000, 1 : 50 000 a vodohospodárskej mapy SR v mierke 1 : 50 000.

Ďalšími významnými zdrojmi geografických názvov sú katastrálne mapy, ktoré spravujú katastrálne odbory okresných úradov (KOOÚ) a lesnícke mapy, ktoré spravuje Národné lesnícke centrum (NLC). Vzhľadom na to, že rovnaké objekty v rôznych mapových zdrojoch majú rôzne názvy, resp. rovnaké názvy majú rôznu polohu, je potrebné geografické názvy zjednotiť, určiť a prípadne štandardizovať jedinou podobu pre každý objekt, začleniť ich do databázy a následne premietnuť späť do jednotlivých mapových zdrojov.

Cieľom je teda dosiahnuť súlad geografických názvov v katastrálnych mapách, lesníckych mapách s databázou tak, aby rovnaký objekt mal rovnaký názov a zároveň aby rovnaký názov mal rovnakú polohu v jednotlivých mapách a v databáze. Nositeľom tejto úlohy bude Geodetický a kartografický ústav Bratislava (GKÚ), pričom je nevyhnutná spolupráca KOOÚ, NLC a prípadne obcí. Spracovanie podkladov, porovnanie názvov z rôznych zdrojov, posúdenie názvov z pohľadu štandardizácie, riešenie rozporov a prípravu podkladov pre názvoslovnú komisiu ÚGKK SR vykoná sekretariát názvoslovnej komisie ÚGKK SR (sekretariát). Spolupráca KOOÚ, NLC a obcí bude spočívať najmä v posudzovaní názvov, ktoré budú zistené ako sporné.

II. Etapy

Celý proces zosúladienia geografických názvov je rozdelený na tri etapy. Proces prebieha v rozsahu jedného okresu, pričom môžu byť spracovávané viaceré okresy naraz podľa kapacít GKÚ. Názvy sa identifikujú a porovnávajú po vrstvách.

Prvá etapa

Porovnávajú sa názvy z katastrálnych máp a názvy z lesníckych máp so štandardizovanými názvami z databázy GN a určuje sa ďalšia manipulácia s názvom. Tabuľky názvov z katastrálnych máp a názvov z lesníckych máp sa doplnia o štyri stĺpce:

1. Kategória
2. Navrhovaný názov
3. Ďalší postup
4. Poznámka

Po vyhodnotení sa v stĺpci

- „Kategória“ uvedie kategória daného objektu podľa tried objektov ZBGIS,
- „Navrhovaný názov“ uvedie nová navrhovaná podoba názvu alebo upravená podoba podľa štandardizovaného názvu,
- „Ďalší postup“ uvedie informácia o ďalšej manipulácii s názvami,
- „Poznámka“ uvedie návrh na manipuláciu s názvom (napr. posun názvu, prípadné iné riešenie vzájomného vzťahu viacerých názvov).

Druhá etapa

Z názvov z katastrálnych máp a názvov z lesníckych máp sa vytvoria tabuľky vo formáte „XLS“. Ďalej sa vytvorí

- pracovný zoznam názvov navrhnutých na štandardizáciu (názov označený ako „návrh na Š“),
- zoznam názvov, na ktorých úpravu je potrebné ďalšie zisťovanie na KOOÚ, NLC alebo v obci (názov označený ako „overiť“).

Názvy z katastrálnych máp a názvy z lesníckych máp určených na ďalšie zisťovanie sa porovnajú a názvy tých istých objektov sa stotožnia. Takto upravený zoznam názvov sa zašle KOOÚ, NLC, príp. obciam na overenie alebo posúdenie. Následne sekretariát posúdi overené názvy a dorieši prípadné rozpory v názvoch pre jeden objekt. Overené, resp. upravené názvy sa zapíšu do pracovného zoznamu názvov navrhnutých na štandardizáciu.

Výsledkom druhej etapy bude zoznam názvov navrhnutých na štandardizovanie, prípadne na opakované štandardizovanie.

Tretia etapa

Pracovný zoznam názvov navrhnutých na štandardizáciu (za celý okres) sa zašle členom názvoslovnej komisie, KOOÚ a NLC spolu s prehľadnými mapkami vzájomného rozmiestnenia názvov zo všetkých troch zdrojov (databáza GN, katastrálne mapy a lesnícke mapy). Tieto názvy sa následne prerokujú v 1. sekcii názvoslovnej komisie ÚGKK SR za účasti zástupcov KOOÚ a NLC. Po úprave názvov podľa pripomienok 1. sekcie názvoslovnej komisie ÚGKK SR budú názvy postúpené ÚGKK SR na ďalšie konanie.

Po vydaní rozhodnutia o štandardizácii sa zmeny premietnu do databázy GN. Po tomto kroku bude databáza GN obsahovať zjednotené štandardizované geografické názvy zo všetkých troch zdrojov (databáza GN, katastrálne mapy a lesnícke mapy).

Pre aktualizáciu geografických názvov v katastrálnych mapách sa z databázy GN vygeneruje súbor vo formáte „VGI“ pre každé katastrálne územie osobitne, podľa platného predpisu pre vrstvu POPIS. Súbor bude obsahovať vrstvu „POPIS“ so štandardizovanými názvami a s názvami, ktoré boli súčasťou vrstvy „POPIS“ pred štandardizáciou a zároveň nepodliehajú štandardizácii (napr. názvy ulíc, čísla hraničných znakov a pod.). KOOÚ zabezpečí aktualizáciu vrstvy „POPIS“ nahradením pôvodnej vo všetkých katastrálnych mapách podľa usmernenia, ktoré na tento účel vydá ÚGKK SR.

Výsledkom tretej etapy bude súlad názvov v databáze s názvami v katastrálnych mapách, teda katastrálne mapy budú obsahovať štandardizované geografické názvy.

III. Záver

Vyššie opísaný proces je návrhom, ktorý je potrebné overiť na pilotnom okrese. Ako pilotný okres bol vybraný okres Banská Štiavnica (18 katastrálnych území). Z katastrálnych máp bolo zistených 1 482 názvov a z lesníckych máp 971 názvov. Predpokladá sa úzka spolupráca KOOÚ Banská Štiavnica so sekretariátom, s cieľom odladiť jednotlivé kroky procesu tak, aby bola dosiahnutá čo najväčšia miera efektivity. Po spracovaní údajov tohto pilotného okresu sekretariát názvoslovnej

komisie vypracuje metodický postup, v ktorom bude popísaný postup riešenia konfliktov a pravidiel umiestňovania názvov, aby sa počas viacročnej realizácie projektu postupovalo jednotne.

Je zrejmé, že celý proces je časovo náročný. Zároveň je navrhnutý tak, aby nadmerne nezaťažoval KOOÚ. Odhadovaný čas na zosúladienie geografických názvov v rámci celého Slovenska je cca 7 rokov. Harmonogram vrátane kalkulácie prácností je uvedený v prílohe.

Po úspešnom zvládnutí pilotného okresu sa bude podľa harmonogramu pokračovať v tejto rozsiahlej úlohe aj v ďalších okresoch.

Rozšírenie databázy GN aj o názvy z katastrálnych a lesníckych máp umožní lepšie vyhľadávanie objektov podľa geografických názvov ako nepriamych identifikátorov polohy vo webových aplikáciách ako napr. Mapa, Mapový klient ZBGIS a iných.

Harmonogram pre 1. etapu včleňovania názvov z KN a NLC

Práce sú kalkulované na **7 rokov** a v rámci roku na **8 mesiacov**, kalkulácia je pre troch zamestnancov. Počet všetkých názvov = **276 575**, počet k. ú. = **3 559**, priemerný počet názvov na 1 okres = **3 842**.

Rok 2015 - testovanie

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Šaľa	1012	199	203	1414	15
Hlohovec	1030	105	246	1381	26
Turčianske Teplice	1474	409	437	2320	33
Kysucké Nové Mesto	1126	154	222	1502	17
Považská Bystrica	3100	621	604	4325	44
Banská Štiavnica	1482	473	498	2453	18
Spolu	9224	1961	2210	13 395	153

zostatok

263 180   3 406

Kalkulácia od r. **2016** na **7 rokov** pre 3 zamestnancov, počet všetkých názvov = **263 180**, počet k. ú. = **3 406**, počet názvov za 1 rok = **37 598**, zostatok okresov = **66**, počet názvov za 1 mesiac = **4 700**, počet názvov za 1 deň = **261**

Rok 2016

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Bytča	1243	279	262	1784	18
Čadca	3147	734	583	4464	28
Liptovský Mikuláš	6132	1542	1471	9145	78
Martin	3973	768	825	5566	50
Námestovo	1165	627	587	2379	27
Ružomberok	2599	786	834	4219	27
Tvrdošín	1052	404	446	1902	24
Žilina	4790	840	765	6395	70
Spolu	24101	5980	5773	35854	322

Rok 2017

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Banská Bystrica	3282	1253	1154	5689	52
Brezno	3900	1827	1391	7118	30
Detva	1382	549	368	2299	16
Dunajská Streda	4926	626	413	5965	116
Galanta	1483	684	162	2329	49
Piešťany	1958	292	257	2507	34
Senica	2033	475	651	3159	36
Skalica	1136	252	332	1720	28
Trnava	2702	333	472	3507	58
Nové Mesto nad Váhom	2099	445	775	3319	39
Spolu	24901	6736	5975	37612	458

Rok 2018

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Bánovce nad Bebravou	2313	382	723	3418	52
Ilava	1701	348	559	2608	28
Myjava	1275	443	151	1869	18
Partizánske	1371	299	287	1957	31
Prievidza	4377	782	1121	6280	72
Púchov	7597	278	326	8201	33
Trenčín	3520	574	865	4959	61
Komárno	2798	660	451	3909	47
Nitra	3448	489	744	4681	83
Spolu	28400	4255	5227	37882	425

Rok 2019

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Levice	5735	882	1265	7882	125
Nové Zámky	3193	493	685	4371	74
Topoľčany	1971	247	752	2970	62
Zlaté Moravce	2163	474	839	3476	45
Bratislava	5254	434	143	5831	20
Malacky	1638	536	596	2770	40
Pezinok	1296	176	432	1904	21
Senec	654	380	158	1192	40
Sobrance	1274	185	253	1712	48
Spišská Nová Ves	1883	400	676	2959	38
Trebišov	2523	200	98	2821	93
Spolu	27584	4407	5897	37888	606

Rok 2020

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Gelnica	1341	521	726	2588	21
Košice	1113	89	155	1357	126
Košice - okolie	2958	624	998	4580	29
Michalovce	3027	185	79	3291	85
Rožňava	4405	757	1203	6365	65
Bardejov	5364	552	671	6587	90
Humenné	3343	370	631	4344	65
Kežmarok	1968	219	251	2438	47
Levoča	2700	179	518	3397	36
Sabinov	1964	291	360	2615	47
Spolu	28183	3787	5592	37562	611

Rok 2021

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Medzilaborce	1795	145	199	2139	26
Poprad	3241	1045	1042	5328	38
Prešov	4403	455	463	5321	104
Snina	2710	293	725	3728	41
Stará Ľubovňa	1779	486	528	2793	47
Stropkov	1962	97	120	2179	47
Svidník	5895	227	313	6435	70
Vranov nad Topľou	3380	250	405	4035	69
Dolný Kubín	4777	471	518	5766	37
Spolu	29942	3469	4313	37724	479

Rok 2022

Okresy	Názvy KN	Názvy NLC - O	Názvy NLC - M	Spolu	Počet KÚ
Krupina	2364	633	489	3486	47
Lučenec	2377	978	489	3844	63
Poltár	1513	612	500	2625	30
Revúca	2847	575	887	4309	52
Rimavská Sobota	5197	1653	902	7752	130
Veľký Krtíš	5231	810	705	6746	76
Zvolen	2184	598	689	3471	41
Žarnovica	1853	652	585	3090	23
Žiar nad Hronom	2007	714	614	3335	43
Spolu	25573	7225	5860	38658	505

Harmonogram pre 2. etapu včleňovania názvov z KN a NLC

Po doplnení údajov každého okresu sa vyexpedujú tabuľky do názvov z katastra a názvov z NLC do excelu a vytvoria sa pracovné zoznamy názvov navrhnutých na štandardizáciu a zoznamy názvov, na ktorých úpravu je potrebné ďalšie zisťovanie buď na KO OÚ alebo priamo v obci.

Porovnajú sa navrhované názvy z katastra a názvy z NLC a navrhované názvy tých istých objektov z oboch databáz sa stotožnia. Zoznamy názvov na prešetrovanie sa po úprave rozošlú na príslušné inštitúcie na doriešenie.

2. etapa prác sa dokončí v každom roku.
Presný časový harmonogram závisí od trvania 1. etapy.

Harmonogram pre 3. etapu včleňovania názvov z KN a NLC

Pracovné zoznamy na rokovanie 1. sekcie NK ÚGKK SR, ktoré budú obsahovať všetky názvy jedného okresu navrhnuté na štandardizáciu sa potom zašlú členom NK, KO OÚ a NLC aj s prehľadnými mapkami vzájomného rozmiestnenia názvov z troch databáz (ZBGIS, KM a NLC) a následne sa prerokujú v 1. sekcii názvoslovnej komisie ÚGKK SR za účasti zástupcov KO OÚ a NLC. Po úprave názvov podľa pripomienok 1. sekcie Názvoslovnej komisie ÚGKK SR budú názvy postúpené ÚGKK SR na ďalšie konanie.

Začiatok 3. etapy závisí od dokončenia 2. etapy. Táto etapa sa nemusí skončiť v príslušnom roku. Rokovanie o názvoch sa zrealizuje začiatkom ďalšieho roku.

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky ako príslušný orgán podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie číslo P-3072/2016 z 26. 4. 2016

podľa § 18 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov so súhlasom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK 1761/2016-242/5113 z 18. 4. 2016 a na základe súhlasného stanoviska Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

štandardizuje

názov geografického objektu z územia Slovenskej republiky, ktorý je obsahom základnej bázy údajov pre geografický informačný systém a to názov „**Frčkov**“ pre doteraz nepomenovaný vrch nachádzajúci sa v hrebeni medzi vrchom Krížna a vrchom Ostredok pohoria Veľká Fatra, s bližšou lokalizáciou: Žilinský kraj, okresy Martin a Ružomberok, obce a katastrálne územia Blatnica a Liptovské Revúce, mapový list ZM SR 1: 10 000 36-12-17, súradnica S JTSK X= 1 210 663, súradnica S JTSK Y= 421 400 a nadmorská výška 1586 m.

Štandardizované geografické názvy sú záväzné pre vydavateľov kartografických diel, odborných publikácií, na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie a v úradnej činnosti orgánov verejnej správy; rovnako to platí pre vydavateľov kartografických diel a odborných publikácií vydávaných v cudzom jazyku a na používanie v tlači a iných prostriedkoch masovej komunikácie šírených v cudzom jazyku.

Informácie o štandardizovaných názvoch nesídelných geografických objektov z územia Slovenskej republiky na požiadanie poskytuje sekretariát Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorý sídli v Geodetickom a kartografickom ústave Bratislava, Chlumeckého 4, 827 45 Bratislava.

Štandardizované názvy budú zverejnené v Spravodajcovi Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Poučenie: proti tomuto rozhodnutiu v zmysle § 18 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov nie je prípustný opravný prostriedok.

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 20. mája 2016.

Ing. Mária Frindrichová
p r e d s e d n í ě k a

INFORMATÍVNA ČASŤ

3. medzinárodné slovensko-česko-poľské stretnutie názvoslovných autorít

V Bratislave sa dňa 15. 12. 2015 konalo tretie spoločné rokovanie delegácií názvoslovných autorít troch slovanských štátov. Stretnutie sa konalo za účasti 12 odborníkov zo Slovenska, Česka a Poľska. Účastníkov privítala riaditeľka odboru geodézie a medzinárodných vzťahov Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky Ing. Katarína Leitmannová a riaditeľ Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied prof. PhDr. Slavomír Ondrejovič, DrSc.

Program rokovania:

8.45 – 9.00	Registrácia
9.00 – 9.15	Katarína Leitmannová: Úvodné slovo.
9.15 – 9.35	Eva Miklušová: Činnosť NK ÚGKK SR.
9.35 – 9.55	Činnosť NK ČÚZK.
9.55 – 10.15	Činnosť názvoslovnej komisie Poľska.
10.15 -10.35	Irena Švehlová: Problémy při sestavování seznamu Jména Evropy.
10.35 – 11.00	Prestávka
11.00 – 11.20	Iveta Valentová: Onomastické projekty Slovenskej onomastickej komisie.
11.20 – 11.40	Milan Harvalík: aktuality z konferencií se zaměřením na onomastickou problematiku.
11.40 – 12.00	Vladimír Liščák: „Prázdninové cesty po hranicích České republiky (Česka) / Exonyma vs. endonyma ve fotografiích“.
12.00 – 13.00	Obe13.00 – 13.20 Maciej Zych: Nazwy transgraniczne i pograniczne.
13.20 – 13.40	Mária Kováčová: Problematika cezhraničných názvov.
13.40 – 14.00	Pavla Tryhubová-Stará: Porovnání ZM50 na státní hranici ČR a SR.
14.00 – 14.20	Ewa Wolnycz-Pawlowska: Siatka pojęciowa terminologii językoznawczej używanej w Polsce przy standaryzacji nazw geograficznych".
14.20 – 15.00	Prestávka
15.00 – 16.00	Diskusia
16.00	Ukončenie stretnutia

Prvá časť rokovania sa zamerala na vzájomné informovanie o činnosti názvoslovných komisií za uplynulý rok. V českej správe o činnosti informovala Irena Švehlová (Český úrad zememěrický a katastrální), prom. fil. a hist. o štandardizácii názvov nesídelných geografických objektov, o názvoslovných autoritách, o národných poradných orgánoch a ich spolupráci, o medzinárodných aktivitách. Vydané boli publikácie „Jazyková pravidla pro standardizaci geografických jmen sídelních a nesídelních objektů mimo území ČR“, „Jména moří a mezinárodních území“ a pripravuje sa vydanie publikácie „Geografická jména České republiky“. Informovala tiež o aplikácii, ktorá umožňuje na geoportáli vyhľadávanie českých názvov oceánov, morí, podmorských útvarov, a názvov v Antarktíde a Arktíde, českých názvov štátov a ich územných častí.

V poľskej správe o činnosti informoval Mgr. Maciej Zych (Główny Urząd Geodezji i Kartografii) o právnej úprave štandardizácie, o komisiách zodpovedných za štandardizáciu geografických názvov a o ich činnosti. Ďalej informoval o vydaní zoznamu 103 225 úradných názvov sídelných objektov a ich častí, o štátnom registri geografických názvov, ktorý obsahuje približne 249 000 názvov, o novom zozname poľských exoným s počtom 13 359 názvov, o názvoch štátov, o poľskom slovníku termínov používaných pri štandardizácii geografických názvov, o účasti členov názvoslovných komisií na medzinárodných stretnutiach a predložených príspevkoch.

V slovenskej správe o činnosti informovala Ing. Eva Miklušová (Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky) o činnosti názvoslovnej komisie, ktorá sa uskutočňuje v súlade s medzinárodnými odporúčaniami pre oblasť štandardizácie geografických názvov a v súlade s platnou právnou úpravou, o zverejňovaní výsledkov prostredníctvom geoportálu, webovej stránky úradu, periodika Názvoslovné informácie, úradného vestníka a odborných časopisov. Názvoslovná komisia pripravuje slovenskú verziu „Slovníka termínov používaných pri štandardizácii geografických názvov“ na základe anglickej verzie slovníka a podľa vypracovanej koncepcie. ÚGKK SR začal s realizáciou rozsiahlej úlohy naplánovanej na niekoľko rokov, ktorá sa týka celého územia Slovenskej republiky. Ide o zosúladenie názvov z katastrálnych máp a z lesníckych máp s databázou geografických názvov základnej bázy údajov pre geografický informačný systém a o rozšírenie obsahu databázy o názvy z týchto zdrojov.

Ďalšia časť rokovania sa venovala rôznym témam, ktoré sa týkajú činnosti komisií pri riešení názvoslovných otázok. Irena Švehlová, prom. fil. a hist. hovorila o problémoch pri zostavovaní zoznamu „Jména Evropy“. Ide napríklad o otázku stanovenia hranice Európy, otázky štátov, ktoré sa v Európe nachádzajú iba čiastočne, o otázky sporných území, o otázky lokalizácie, o kritériá výberu objektov, o spresňovanie terminológie transkripcia a transliterácia pri vzniku nových exoným, o problémy so správnym členením, o problémy s uvádzaním exoným v ďalších jazykoch, ako aj o problémy abecedného usporiadania názvov.

Mgr. Iveta Valentová, PhD. (Jazykovedný ústav Ľ. Štúra Slovenskej akadémie vied) predstavila onomastické projekty Slovenskej onomastickej komisie (SOK), ktorá pracuje pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV už 50 rokov. Za tento čas sa zozbierala, spracovala alebo sa začala spracúvať značná časť slovenskej onymie, vypracovali sa priekopnícke onomastické teórie, vyrástlo mnoho jazykovedcov – onomastikov, ktorí prezentujú výsledky svojich vedeckých výskumov doma i v zahraničí a rozvinula sa medzinárodná spolupráca. Niektorí jej členovia pracujú v Názvoslovnej komisii Úradu geodézie, kartografie a katastra SR. Slovenská onomastická komisia riadi a organizuje aj onomastický výskum na Slovensku. Súčasným dlhodobým projektom SOK sú napríklad výskum a spracovanie hydronymie Slovenska podľa jednotlivých povodí veľkých tokov, spracovanie lexiky slovenských terénnych názvov (anojkoným), aktualizácia a doplnenie slovenskej onomastickej terminológie.

PhDr. Milan Harvalík, Ph.D. (Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky) informoval o aktualitách z konferencií zameraných na onomastickú problematiku.

PhDr. Vladimír Liščák, CSc. (Orientální ústav Akademie věd České republiky) sa venoval spôsobu uvádzania dvojazyčných názvov vo vybraných zdrojoch ako napríklad cestovný

poriadok, názvy ulíc, názvy miest na tabuliach. Zaoberal sa aj spôsobom uvádzania názvov vo vybraných historických dokumentoch, na mapách, na informačných tabuliach, pri označovaní štátnej hranice, a tiež uvádzaniu názvov objektov vo viacerých jazykoch.

Mgr. Maciej Zych sa v ďalšom príspevku zaoberal názvami hraničných objektov a názvami presahujúcimi hranice jedného štátu ako sú názvy vodných tokov a vodných plôch, názvy vrchov a štítov, názvy priesmykov a iných objektov, ako aj názvy makroregiónov. Referoval aj o spôsobe ich uvádzania na spoločných hraniciach v jednotlivých mapových zdrojoch spolu s vyčíslením objektov na spoločnej slovensko-poľskej a česko-poľskej hranici a upozornil na odporúčanie OSN spolupracovať s príslušnými autoritami susedných krajín pri zbere, katalogizovaní, spracúvaní a úprave názvov objektov ležiacich na spoločných hraniciach a objektov, ktoré presahujú spoločné hranice.

RNDr. Mária Kováčová (Geodetický a kartografický ústav Bratislava) nadviazala na príspevok Mgr. Macieja Zycha a doplnila ďalšie informácie o spolupráci pri určovaní názvov niektorých spoločných slovensko-poľských hraničných objektov v minulosti. Zdôraznila potrebu dôkladnej analýzy pomerov na hranici za predpokladu, že budú k dispozícii podrobnejšie údaje, najlepšie údaje GIS. Tak by bolo možné porovnať aj názvy honov, ktoré z dostupných mapových podkladov nie sú k dispozícii. Na českej hranici bolo pri vytváraní hraničného mapového diela pomenovaných a štandardizovaných niekoľko názvov vodných tokov. Išlo o vodné toky tečúce po hranici. Na oboch hraniciach zostáva ešte množstvo objektov, ktoré je potrebné dať do súladu. Aj v tomto prípade by boli vhodným zdrojom podrobné údaje z GIS. Po analýze poskytnutých podkladov a prípadnej dohode na spoločných názvoch by sa potom mohlo pristúpiť k štandardizácii týchto názvov alebo ich úprave.

Ing. Bc. Pavla Tryhubová, Ph.D. (Český úřad zeměměřický a katastrální) porovnala základnú mapu 1 : 50 000 na štátnej hranici Česka a Slovenska. Vychádzala z mapových portálov a porovnávala územie do vzdialenosti 1, 5 km od hranice, pričom použila aj staršie mapové zdroje. Z 300 preskúmaných hraničných názvov zistila odlišnosti v 50 prípadoch. Išlo o dvojazyčné názvy, nesprávne prepísané názvy kde nebola dodržaná diakritika, prípadne o zámenu malých a veľkých písmen. Rozdiely boli aj v značkových kľúčoch, ktoré sa týkajú rôznych označení rovnakých objektov a aj odlišného rozsahu pomenovaných objektov.

Prof. dr. hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska (Uniwersytet Warszawski) sa v svojom príspevku venovala slovníku termínov používaných pri štandardizácii geografických názvov, procesu ustaľovania názvov a termínov, potrebe vytvorenia národných slovníkov s národnými termínmi a národnými definíciami a odvolala sa pritom na prof. Rudolfa Šrámka. Venovala sa tiež pôvodnému slovníku, ktorý vytvorila OSN, práci dr. Łukasika na poľskom vydaní slovníka, tiež vyjadrila presvedčenie o potrebe národného slovníka ako pomôcky pri rozhodovaní a zlepšení procesu štandardizácie.

Po prednesení príspevkov nasledovala krátka diskusia, po ktorej sa prítomní dohodli na týchto odporúčaníach:

1. pokračovať v trojstranných stretnutiach,
2. uskutočniť ďalšie stretnutie v novembri 2016 v Prahe,
3. začať práce na harmonizácii cezhraničných názvov,
4. vytvoriť národné terminologické slovníky pre oblasť štandardizácie geografických názvov,
5. informovať sa o činnosti a aktivitách názvoslovných a onomastických komisií.

Oficiálne stanovisko Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vydané k problematike súvisiacej s vrchom Ostredok

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky rešpektoval požiadavku verejnosti na spresnenie polohy, výšky a názvu najvyššieho vrchu pohoria Veľká Fatra. Na základe odporúčania Správy Národného parku Veľká Fatra a odsúhlasenia členmi Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky **sa presúva** názov Ostredok z kóty 1592 m na južnejšie položenú vyššiu kótu 1595 m. Geodetickým meraním, vykonaným dňa 30. 9. 2015 Geodetickým a kartografickým ústavom Bratislava, boli spresnené nadmorské výšky obidvoch kót. Nadmorská výška nižšej z kót sa spresňuje na 1592,54 m (zaokrúhlene 1593 m) a nadmorská výška vyššej z kót na 1595,58 m (zaokrúhlene 1596 m). Názov Ostredok sa vydaním tohto stanoviska vzťahuje na najvyššie položené miesto Veľkej Fatry s nadmorskou výškou 1595,58 m (zaokrúhlene 1596 m). Nižšia z kót, ktorá bola doteraz pomenovaná Ostredok, zostane bez názvu.

Zdôvodnenie: názov Ostredok je pre označenie najvyššieho vrchu Veľkej Fatry dlhodobo zaužívaný. Názov Veľký Ostredok, ktorý navrhujú študenti Slovenskej technickej univerzity, Správa Národného parku Veľká Fatra neodporúča a nenachádza sa ani v historických dokumentoch. V prípade, ak by sme vyhovelí tejto požiadavke, bolo by to v rozpore so zásadami používanými pri pomenovaní geografických objektov, teda, že názov by nemal byť vytvorený umelo. Názov Pustolovčia bol štandardizovaný pre lúku, ktorá sa nachádza na svahu vrchu Ostredok. Nie je potrebné pomenovať každý vrchol tohto masívu vzhľadom na krátku vzdialenosť a malý výškový rozdiel oboch kót. Z turistického hľadiska sa označenie môže riešiť tabuľou so smerovou šípkou smerom na Ostredok. Proces pomenovania ďalších kót na hrebeni od Krížnej po Ostredok bude prebiehať zákonom stanoveným postupom. Návrhy na ich pomenovanie budú predmetom rokovania na najbližšom zasadnutí Názvoslovnej komisie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

Metodika výberu variantných názvov

Zber a poskytovanie údajov o geografických názvoch sa riadi smernicou Európskej infraštruktúry pre priestorové informácie (ďalej len „smernica INSPIRE“), ktorej cieľom je zabezpečiť sprístupnenie veľkého množstva hodnoverných harmonizovaných priestorových informácií prostredníctvom členských štátov. Smernica INSPIRE zabezpečuje tiež, že priestorové údaje sa zbierajú a vytvárajú iba raz na úrovni, ktorá je najefektívnejšia, používajú sa na ďalších úrovniach, dajú sa kombinovať, umožňujú podeliť sa o ne s ďalšími používateľmi a aplikáciami, umožňujú jednoduchšie vyhľadávanie a sprístupnenie informácií s uvedením podmienok, za akých sa môžu tieto údaje použiť.

Smernica INSPIRE požaduje zverejňovať okrem oficiálnych názvov ďalšie kategórie názvov, medzi ktoré sa zaraďujú aj variantné názvy: Variantné názvy sú tiež súčasťou databázy medzinárodného projektu EuroGeoNames (EGN) označenej „Exonyms and other Variant Names database (EVN DB)“

Variantný názov (alonymum) je podľa slovníka termínov pre oblasť štandardizácie geografických názvov „Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names“ zverejnenom na http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/pdf/Glossary_of_terms_revised.pdf každé z dvoch alebo viacerých toponým vzťahnutých na jeden topografický objekt.

Toponymum je: a) vlastné meno použité pre topografický objekt,

b) súhrnný termín pre geografické názvy a názvy mimozemských objektov.

Topografický objekt je rozlíšiteľná časť zemského povrchu, povrchu inej planéty alebo družice.

Variantné názvy sa dopĺňajú do tabuľky k štandardizovaným geografickým názvom a v Základnej báze údajov pre geografický informačný systém (ďalej len „ZBGIS“) sú relačne prepojené s triedou objektov geografických názvov z územia Slovenskej republiky. Zdrojom, z ktorého sa získavajú variantné názvy, sú dostupné rezortné a mimorezortné mapové podklady alebo publikácie. Variantné názvy slúžia výlučne ako pomôcka pri vyhľadávaní objektov v databázach. Od štandardizovaných alebo oficiálnych názvov sú dôsledne odlišené. Čím väčšie množstvo variantných názvov bude k dispozícii tým bude vyhľadávanie prostredníctvom akéhokoľvek názvu zabezpečené vo väčšom rozsahu a komplexnejšie. Úloha zisťovania ďalších podôb variantných názvov a ich dopĺňania je trvalá a uskutočňuje sa popri ostatnej práci s geografickými názvami ako sú rozširovanie obsahu o názvy z katastrálnych máp a z lesníckych máp a overovanie názvov.

Trieda objektov geografických názvov z územia Slovenskej republiky je súčasťou Informačného systému geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, ktorá sa eviduje, dopĺňa a aktualizuje v ZBGIS. Pozostáva z názvov nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov, ktorých prvotným zdrojom boli vektorizované údaje o názvoch zo ZM 10, ZM 50, VHM 50. Názvy boli zverejnené v neperiodických publikáciách v edícií Kartografické informácie „1. Zoznam vrchov na Slovensku (1974), 8. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Východoslovenský kraj (1976), 9. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Stredoslovenský kraj (1977), 10. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Západoslovenský kraj (1979), 11. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000, – 2. Názvy sídelných geografických objektov (1981), 12. Zoznam jaskýň a priepastí na Slovensku (1979)“ a v publikáciách edície Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky „Geografické názvy okresu (názvy všetkých okresov SR), publikácie s kódom A1, A3 až A5, A7 až A14, A16, A19, A37 až A43“, ku ktorým sa pripojili doplňujúce údaje, ako napríklad druh objektu, dátum štandardizácie, predchádzajúci štandardizovaný názov, pri vodných tokoch príslušnosť k povodiu, pri vrchoch nadmorská výška, lokalizácia objektu.

Rozsah údajov a informáciu o záväznej polohe objektov určuje katalóg tried objektov http://www.skgeodesy.sk/files/slovensky/ugkk/geodezia-kartografia-zb-gis/kto_zbgis_2013_4.pdf.

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky zabezpečuje, okrem iného, aj sprístupnenie údajov o geografických názvoch prostredníctvom elektronických služieb. Údaje sú publikované podľa štandardov OGC (WMS, WFS, WCS) a sprístupnené mapovými službami rezortného geoportálu webovou aplikáciou Mapový klient ZBGIS a tiež prostredníctvom vybraných zoznamov názvov zverejnených na webovej stránke Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

NÁZVOSLOVNÉ INFORMÁCIE

Vydal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky v Geodetickom a kartografickom ústave Bratislava. Zostavil Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky. Vyšlo v r. 2016

ISSN 1335-0528